

fige vi, er det ikke rimeligt, at der ogsaa tages noget Hensyn til de mindre Skoler, der have arbejdet sig op og gennem deres Konkurrence baade ville blive en Lettelse for den Befolkning, der søger Undervisning, og en meget gaadlig Stimulation for de større Skoler, som ganske vist ingen Skade ville have deraf? Derfor fige vi: Saar give vi Bevillingen til Ministeren, for at han kan hjælpe saadanne udvidede Navigationskoler, der gennem nogenlunde rimeligt Elevantal og gennem de Anstrengelser, de have gjort, ere komne op, hjælpe dem til at blive istand til at kunne holde Undervisningen i det Spor, som Lovens kræver, og til ganske vist at konkurrere med de større Skoler. Der kommer imidlertid Modsetningen imellem os og det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds. Vi fige: Vi lade de store Skoler beholde, hvad de have, men give Mere til ville vi ikke ubenydende, lad os saa give de andre mindre Skoler, som have vist, at de kunne arbejde, Noget, thi vi ønske Konkurrence. Det ærede Medlem derimod stiller sig paa et andet Standpunkt og figer: Mere og mere til de store Skoler og Intet til de smaa; det ærede Medlem er Modstander af Konkurrencen. Det er intet Skolespørgsmaal, men et simpelt Konkurrence-spørgsmaal; der er ikke Spørgsmaal om en videregaaende eller slettere Undervisning, thi vi ere Alle villige til at støtte Navigationsundervisningen, og jeg tror, at vi støtte den paa en bedre Maade, men vi ere ikke Alle enige om at fremme Konkurrencen, idetmindste er det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds ikke enigt deri. Nu figer imidlertid det ærede Medlem, at, dersom vi gaa den Vej at negte disse store Skoler det, der iaar forlanges til dem, og indskrænke Bevillingen til, hvad de hidtil have faaet, dersom vi gaa den Vej ogsaa at hjælpe de mindre Skoler op, vil det anrette ubodelig Skade paa dette Omraade, thi da ville vi hindre de større Skoler i at give Undervisningen den Fylde og Udvidelse, som de ellers kunne give. Jeg figer dertil: Ja, det er noget Nyt, hvad der her fremkommer; dersom det kunde paavises, at den Undervisning, som hidtil er givet i de store Skoler, eller som de staa isærd med at ville give, vil lide Knæk eller Indskrænkning ved ikke at faae den Bevilling, der forlanges iaar, dersom det kunde paavises, at det store Formaal, som de overhovedet tilstræbe, nemlig en saa god Navigationsundervisning som muligt, vil blive standset eller hæmmet ved, at disse store Skoler Intet faae, da er det en anden Sag, da kunne vi tage disse Oplysninger, der ville komme frem, under Overveielse. Men ligesom vi ikke have faaet disse Oplysninger i Udvalget, men først høre dem nu, saaledes ville Alle, tror jeg, og det ærede Medlem ogsaa, finde det naturligt, at, inden vi gaa til en saadan forspøget yderligere Bevilling til de store Skoler, som ganske vist er en Bevilling paa de smaa Skolers Beføstning, idet den i høi

Grad vanskeliggjør dem Konkurrencen, som allerede nu er vanskelig, forlange vi disse Oplysninger nøiagtig meddele. Det kan maaske ske mellem anden og tredje Behandling, men jeg ser ikke, at der i det saaledes nu Fremkomne er Grund for os til at frasalbe det Vædringsforslag, vi have stillet. Det undrede mig endel, at det ærede Medlem udtalte sig saa overordentlig ivrig mod, at Navigationskolelederne meddele deres Skolebudgetter, og navnlig undrede mig det Argument, han brugte mod denne Meddelelse af Budgetterne. Det ærede Medlem sagde, at vi aldrig have forlangt Budgetter for Folkehøiskolerne. Nei, det er meget rigtigt, men vi have heller aldrig uddelt Understøttelser direkte til de enkelte Folkehøiskoler. Vi have gennem Bevilling paa Finantsloven givet Ministeren en Sum, som han paa sit Ansvar kan uddele til Folkehøiskolerne, hvorefter han det næste Aar har meddelt os, hvorledes han har uddelt den. Derimod have vi uddelt Understøttelse direkte til Realskoler, men fra Realskolerne have vi ogsaa modtaget Budgetter. Ja, naar det ærede Medlem fra Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) nu ryster paa Hovedet, tager han virkelig fejl. Jeg har endog saa i Diebliffet liggende for mig Beretninger fra Realskoler, trykte Beretninger, som indeholde hele deres Budgetter. Vi have ikke engang behøvet at forlange dem, thi Realskolerne have selv sendt os disse Budgetter. Altsaa er det urigtigt, hvad det ærede Medlem har villet gjøre gjældende, at det er i Strid med vor Praxis. Det ærede Medlem kan selv se de Meddelelser efter, han vil da finde, at de indeholde Uddrag af Skolernes Regnskaber og Budgetter. Hvorfor skulde Navigationskolerne være fornemmere end Realskolerne. Det forstaar jeg ikke. Jeg veed ikke, hvorfor de ikke skulle kunne meddele os deres Budgetter og lade os se ind i deres Regnskaber ligesaa godt, som Realskolerne kunne gjøre det; her er en Analogi. Naar vi ville give Bevillinger, som jeg ikke kan erkjende gaa ganske frem efter Principer, som ikke ere ganske i Overensstemmelse med Lovens Aand, hvorfor skulle vi da ikke ønske og endog saa forlange at se disse Navigationskolars Budgetter eller forlange nøiagtige Oplysninger om, hvorledes det staa til med disse Skolers Status? Thi Sagen er, at, dersom vi se, at vi ødelægge saadanne Navigationskolars Virksomhed eller hæmme dem og gjøre Fortrad derved, da er der vist ikke en Gneske af os, som ønsker at negte denne Bevilling; men naar det viser sig, at det ikke er Tilfældet, er der vel adskillige af os, der kunne mene, at det er uretfærdigt mod de mindre, de ny opad arbejdende Skoler og mod Befolkningen, som har Interesse af, at der er flere Skoler, og at der er Konkurrence, at bidrage til at staa denne Konkurrence ned og monopolisere disse enkelte store Skoler. Til en saadan Monopolisering maa høre en Grund, og denne Grund maa være, at